

kadınların sesi

ilerici kadınlar derneği yayın organıdır

EYLÜL 1976

YIL : 2 SAYI : 14

BARIŞ İÇİN SAVAŞIN SİMGELENDİĞİ GÜN

1 EYLÜL DÜNYA BARIŞ GÜNÜ

**BARIŞ İÇİN SAVAŞ
EMPERYALİZME KARŞI SAVAŞTIR
FAŞİZME KARŞI SAVAŞTIR
TOPLUMUN İLERLEMESİ İÇİN
SAVAŞTIR**

Yüzyıllardır insanlar nice savaşlar görmüşler, yaşamışlardır. Ve bu savaşlarda nice analar oğullarını, nice gelinler nişanlılarını, kocalarını yitirmiştir. Oysa ki, aynı savaşlardan sömürücüler, daima, kârlı çıkmışlar, zenginliklerine zenginlik katmışlardır.

İşte 1 EYLÜL, milyonlarca insanın ölümüne, emekçilerin alınterleriyle yaratılan ulusal değerlerin yokolmasına neden olan, iki dünya savaşından sonra, barıştan yana güçlerin birbirine kenetlendiği, **BARIŞ İÇİN** mücadele bayrağını yükselttikleri bir gündür.

1 EYLÜL 54 milyon kişinin ölümüyle, ve silah tekellerinin servetlerinin birkaç kat artmasıyla sonuçlanan İkinci Dünya Savaşı'nın başladığı ve aynı zamanda 1954 yılında **SAVAŞA KARŞI MÜCADELE İÇİN** birleşen kadınların, Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu'nu kurduğu gündür. Ve 1 EYLÜL 1950 yılında Dünya Barış Günü olarak kabul edilmiştir.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru Hiroşima'ya atılan atom bombası barıştan yana güçleri harekete geçirdi. Ve ilk defa 1950 yılında Varşova'da toplanan bu güçler, 1 EYLÜL'ü Dünya Barış Günü olarak kabul ettiler. Aynı tarihte imzaya açılan Stockholm Barış Çağrısı'na 500 milyon kişi imza attı.

BAŞYAZI

**kendileri konuşsalar
halklar hemen
dost olur**

Yerli ve yabancı parababaları son günlerde yine savaş kıskırtıcılığına hız verdiler. Yoksulluk ve işsizlik içinde kıvranan Türkiye ve Yunanistan halkını elele verip HORA masalı ve tehditiyle avutup uyutmak istemekteler. Öyle ya soymak için, DGM gibi faşist yasaları geçirmek için uyutmak, dikkati başka yere çekmek gerek. Bu arada zâm gelmiş, yokluk, işsizlik artmış kim farketmiş, yaşasın EGE-HORA!

Biz emekçi kadınlar, ekmek, iş, konut, sağlık evi, çocuk yuvası, okul isterken paramız yok diyenler, 205 savaş uçağını si-

sonu 6.sayfada

**ÇEVİRSEK SİLÂHLANMA HARCAMALARINI EKMEĞE
HER GÜN HERKESE BİR SOMUN
EKMEK DÜŞER
OYSA DÜNYAMIZDA İNSANLIĞIN
ÜÇTE BİRİ AÇ**

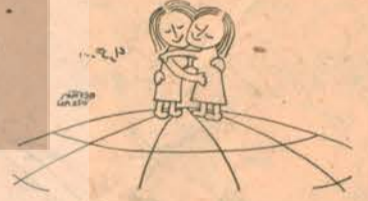
**BİR SAVAŞ UÇAĞI = BİR FABRİKA
YANI 2000 KİŞİYE İŞ
1 FANTOM = 7,5 MİLYON TL.
750 AİLEYE EV
1500 YATAKLI HASTANE
7,5 MİLYON ŞİŞE SÜT**

1950'den bu yana, barıştan yana güçler, emperyalistlere karşı yeni yeni mevziler kazandılar. Kapitalizmin bunalımını arttıran, politik ve askersel yumuşamayı, halkların barış içinde yanyana yaşamasını amaç-

layan **DETANT** bu süre içinde silah tekellerinin korkulu rüyası haline geldi.

Dahası var, Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Konferansı ilk kez 3 Temmuz 1973'de Helsinki'de toplandı. Barıştan yana güçlerin zaferiyle sonuçlanan bu Konferans'a istemeseler bile, birçok kapitalist ülke katıldı ve yine istemeseler bile, Konferans belgelerine 1975'de imza atmak zorunda kaldı. 1977'de Belgrad'da toplanmak üzere dağıldı.

Yıl 1976. Bu yıla kadar kazanılan zaferlere bir yenisi ekleniyor. Dünya Barış Konsey'i tarafından imzaya açılan ikinci Stockholm Çağrısı, dünyadaki tüm ilerçiler tarafından büyük bir memnuniyetle karşılandı.

Ve biz kadınlar istiyoruz ki, artık savaşlara son verilsin. Silah tekelleri savaşlar sayesinde servetlerini çoğaltsın; Babalarımız, kocalarımız, çocuklarımız ve bizler tatlı kârlar uğruna ölmeyelim. Ve bizler istiyoruz ki, barış, demokrasi, toplumsal mücadele mücadelemizi sürdürerek çocuklarımıza mutlu bir gelecek hazırlayalım.

ORDA
İÇİNDE.

Yurdumuzda ilk kez

neğimizin başlattığı Stockholm Barış Çağrısı'na bir çok profesörün katılması için imzalarıyla katılmayan uçakları benden önce.

Dünya barış günü imza kampanyası yoktur.

Barış için Stockholm Çağrısını imzala

AR BENİ GEÇER, YETİSEMEM!

güzel günler göreceğiz çocuklar güneşli güzel günler

DAHA MUTLU, DAHA UMUTLU, BARIŞ İÇİNDE GÜZEL GÜNLERİ KURACAK OLAN ÇOCUKLARIMIZA AYIRDIK BU SAYFAMIZI.

Çocukların geleceğe umutla bakabilmeleri, mutlu, güneşli ileri yarınları kurabilmeleri için, sağlıklı beslenmeğe, eğitime, düzenli bir yaşama ihtiyaçları var. Ama bakalım ülkemizde bütün çocuklar aynı hak-

lara sahip mi? Yasalarla onlara tanınmış okuma, eğlenme, beslenme, gezme, öğrenme özgürlüklerine sahip mi? Elbette ki hayır. Biz emekçilerin çocukları barışa, bayrama

hasret, doyusuya yemeğe, eğlenmeğe gülmeğe bile hasret.

İşte biz bu hasret çocuklarımızla 8 Eylül Dünya Okuma günü nedeniyle konuştuk.

● 14 yaşındaki Mustafa Çetinkaya bir çanta atölyesinde çalışıyor. Kendisi gibi okul çağındaki çocuklara kırmızı, mavili, siyahlı çantalar dikiliyor. Ama kendisi okula bile gidemiyor.

«Benim babam terziydi. Öldü. Anam var, 5 kardeşim var, kırada oturuyoruz. Bunun için çalışıyorum. Evin erkeği benim. Sabah sekizde işbaşı, akşam 7'de paydos. Akşam çıktığımda pedal vuran ayağım tutmaz olur. Sadece pazar günleri top oynarım. Okumayı severim ama çok yorgun olduğumdan okuyamıyorum.»

● 14 yaşında, fidan gibi bir çocuk Ayşe Kalafat. İlkokuldan sonra ailesinin durumu nedeniyle okulu bırakmış.

Bu yaşta sürdürdüğü mücadelenin önemini kavramış, grev sırasında edindiği bilgi ve deneyi ufacak avuçlarının içinde inançla sunuyor bize:

«Grevimizi, haklarımızı alınca ya kaçır, sendikamızı patrona kabul ettirinceye kadar yılmadan, patronu dize getirinceye kadar sürdüreceğiz.»

● Hülya Demirci henüz 13 yaşında. Bilir misiniz bilmem, birçok aile bu yaştaki kızlarını «aman başına bir şey gelir» diye bakkala bile göndermez, dadılarla mürebbiyelerle büyütür. Oysa Hülya bir senelik işçi, sigortasız, sendikası üstelik de grevde.

«Okusaydım topluma yararlı olmak için öğretmen olurum. Okumayı çok severim. Toplumsal konuları romanlar ve filmlerden hoşlanırım. İşim çok ağır. Hep ayakta, havasız, çok buharlı bir yerde çalışıyoruz. Patron, bizim hakkımızı savunacak bir sendikayı istemediği için greve çıktık. Haklarımızı alınca kadar da birliğimizi bozmaya çağız.»

● Mahsun Aydın ise Urfa'lı orta üçte okuyor. Pazarlarda maydonoz satıyor. Biriktirdiği parayla ise hem ailesine yardım ediyor hem de okul masraflarını karşılıyor.

«Memleketimizde hiç toprağımız olmadığından ve çok fakir olduğumuzdan İstanbul'a göç ettik. Burada hayat köyden de zor. 7 kardeşim var. Onlar da çalışıyorlar. Biz hep çalışırız. Ben okumak istiyorum. Okumayı çok seviyorum.»

● Doğu Beyazıt'ın Berekât köyünde doğan 11 yaşındaki Çetin Aksoy da hayatını ayakkabı boyayarak kazanıyor. Ama ayağında boyayabileceği bir ayakkabısı yok.

«9 kardeşiz, fakir olduğumuzdan çalışmak zorundayım. Memleketimde iş bulamadım. İstanbul'a geldim. Biriktirdiğim parayı babama gönderiyorum. Okulu ve okumayı çok seviyorum. Ama hiç okula gitmeğe vaktim olmadı. Okuma yazma bilmiyorum.»

● Şimdi de bir emekçi anaya kulak verelim:

«13 yaşında evlendim. Üç tane çocuğum var. Kocam iş kazası geçirdi. Hakkını arayamadı. Tazminatsız sokakta kaldı. 9 yıllık bir maden işçisiydi. Şimdi ise bakkal çıraklığı yapıyor. Ben salyangozda çalışıyorum. 9 yaşındaki oğlum ilkokul ikinci sınıfta, diğer oğlum birinci sınıfta okuyor. Okul dışında, dolmuşlarda, pazarlarda çalışıyorlar. Bu gidişle yoksulluktan hiç birini okutamayacağız.»

● Bir otomobil tamircisinde çırak olan Celal Çevik ise İstanbullu. Henüz 11 yaşında. Ama yaşından çok büyük işler yapıyor. Tıpkı diğer atölyelerde çalışan yaşlıları gibi.

«Okuma yazma biliyorum. Okumak istiyorum. Ama hep çalışıyorum. Çok yoruluyorum. Arabaları yıkarım, kaynak yaparım, dükkanı temizlerim, sağa sola beni yollarlar.»

Şimdi gencim çalışıyorum. Ama büyüyünce otomobil fabrikası açacağım ve hiç çalışmayacağım. Belki okula da o zaman gidebilirim.»

NE DERSİNİZ? SİZCE FABRİKA SAHİBİ OLABİLECEK Mİ BU ÇOCUK? YOKSA ONUN DA KAFASINI DAHA BU YAŞTAN ZENGİN OLMA HAYALLERİYLE Mİ DOLDURMUŞLAR?

OKULLAR AÇILIRKEN

Eylül ayı başlarında, okulların açıldığı, önümüzdeki küçük çocukların sokaklarındadır. İnsanlar genellikle yeni mevsim başlarken, mevcut dünyasını yapmak, durup arınmak üzere Dünya'yı duyurlar. İşte okulların açıldığı günlerde de bazı sorunların, silahsızlanmanın, bununla da kıvanç duymakla hiç gitmemiş kaç ki kadın erkek tüm barışta ilkokul yok? lere karşı elele vermeye ve 21 milyon 700 yor. Yani yaklaşık

olarak nüfusun yarısı. Okuma-yazma oranı bölgelere göre değiştiği gibi, erkeklerle kadınlar arasında da bu fark çok belirgindir. Kadınların yüzde 40'ı erkeklerin ise yüzde 64'ü okuma-yazma biliyor. Ve ülkemizde yaklaşık olarak 15 bin köyde okul yok.

● Çok sayıda çocuk da geçim sıkıntısı yüzünden köyde ise tarlada, büyük şehirde ise fabrikalarda, atölyelerde çalışarak, ya da, sokaklarda sigara satıp, hamallık yaparak ailesine maddi katkıda bulunmaya çalışıyor. Bu durumdaki çocukların çoğu ya hiç okula gitmemiş ya da bir kaç yıl okuyup ayrılmış durumda.

Bu durum, yani, emekçi çocuklarının eğitimsiz kalması parababalarının yararına. Onlar böylelikle silahlanma yarışına hız vermekte, geniş halk yığınlarının eşitsizliğe, işsizliğe, pahalılığa, soğun düzenine karşı direncini kırmayı amaçlamaktadır. Bu duruma bir son vermek, dur demek gerekir.

BİZ ÇALIŞAN KADINLAR ÇOCUKLARIMIZIN OKULSUZ, EĞİTİMSİZ KALMASINI İSTEMİYORUZ. BİZLER HER KÖYE OKUL YAPILMASINI, MEVCUT OKULLARIN ÖĞRETİME ELVERİŞLİ HALE GETİRİLMESİNİ, BÜTÜN EMEKÇİ ÇOCUKLARINA PARASIZ ÖĞRENİM HAKKININ TANINMASINI, OKULLARDA ÇOCUKLARIMIZA EĞİTİCİ GÜNLÜK HAYATTA KULLANABİLECEĞİ BİLGİLERİN VERİLMESİNİ İSTİYORUZ. VE BÜTÜN BUNLAR İÇİN MÜCADELE VERMEYE KARARLIYIZ.

TÖB-DER
İSTANBUL
ŞUBE
BAŞKANI
TALİP
ÖZTÜRK

KAPİTALİZMİN GÜCÜ YETSE YERYÜZÜNÜ
KARA BİR CEHALET PERDESİYLE
ÖRTMEKTEN GERİ KALMAZ

Eğitim, insanlığın tarih içinde biriktirdiği bilimsel ve kültürel değerlerin, yeni kuşaklara aktarılması için bir araçtır. Cehalete karşı yığınları aydınlatmanın, insanı toplumsal üretime ve çağdaş bilime ulaştırmanın aracıdır. Fakat kapitalistler eğitimin bu yönünü köreltmek ve yok etmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

İşte yüzbinlerce çocuğun sokağa terkedilmesi, atölyelerde, fabrikalarda ucuz işgücü olarak kullanılması, okullardan uzak tutulması bundandır. İşçi ve emekçi çocukları çocukluklarını yaşamadan geçim derdine itilirler. Elinde oyuncak, kalem, defteriyle yaşadığı çağın bilimini öğrenmesi gereken çocuklarımız para babalarının kârına kâr katmaktadır.

Bilindiği gibi eğitimde ve toplumda bütün değerlerin gerçek yaratıcıları emekçi kitlelerdir. Bu değerlerine sahip çıkıp insanca yaşamın kavgasını vermektirler. Emekçi ana ve babaların hergün daha ileri daha mutlu bir dünyayı kurmak için verdikleri mücadele ile çocuklarımız daha şen, daha mutlu insanca yaşayacaklardır.

KADINLARIMIZIN YANIK SESLERİNDE DİLE GELİR SAVAŞLAR

Savaşlarda ölenler emekçilerdir. Yaralananlar, açlık, kıtlık çekenler de onlardır. Oysa savaşları çıkaranlar zarar görmezler savaştan. Aksine zenginliklerine zenginlik katarlar.

Anaların, başka amaçlar, başka çıkarlar, başka ülkeler için ölen oğulları, kocaları, kardeşleri üzerine, yaktığı ağıtlar, onların barıştan yana oldukları savaşı bir dünya istedikleri sonucuna götürür bizi... Ülkemizde buna güçlü örnekler var. Yemen türküleri.

...
Mızıka çalındı düşün mü sandın
Al yeşil bayrağı gelin mi sandın
Yemene gidene gelir mi sandın
Dön gel ağam dön gel dayanamirem
Uyku gaflet basmış uyanamirem
Ağam öldüğüne inanamirem

Savaşa gidişin ucunda dönmek var Ve bu dönüşü olmayan gidişler yüzyıllar boyu kadınlarımızın içlerinde dinmeyen bir yara olarak kalmış.

...
Havada bulut yok bu ne dumandır
Mahlede ölen yok bu ne şivandır
Şu yemen illeri ne de yamandır.
Ano yemendir, gülü çemendir

Giden gelmiyor, acep nedendir
Burası Muştur, yolu yokuştur
Giden gelmiyor acep ne iştir
Kışlanın önünde redif sesi var
Açın çantasını acep nesi var
Bir çift kundurayla bir de fesi var

Bağlantı

Kışlanın önünde yayılır kazlar
Yüreğim yanıyor çiğirim sızlar
Yemene gidene ağlıyor kızlar

Bağlantı

Savaşlar, en ağır yıkımlarını kadınlarımız üzerinde yaratmışlardır. Onlara, ölümlerin getirdiği acılardan başka hiç birşey vermemiştir savaşlar. Bu acılarını da, ağıtlarında dile getirmişlerdir. Ama yalnızca ağıtlarında. Ağıtlarının gerisinde olanı, yani onlara ağıt yaktıran nedenleri görüp söyleyememişlerse; bilgisiz bırakılmaları, örgütlenme imkanlarının olmayışı ve başlarına gelen her olayın, her felaketin kaderleri olduğuna inandırılmış olmalarındandır. Oysa kaderle noktalanmış bütün yaldızlı sözlerin arkasında egemen çevrelerin çıkarları gizlidir.

Egemen çevreler ilk zamanlarda yeni sürüler, yeni topraklar elde etmek yeni hammadde kaynakları bulmak için savaş çıkarmışlardır. Daha sonraları emperyalist devletlerin çıkar çatışmaları yüzünden savaşlar çıkmıştır. Ürettiklerini tüketmez duruma gelen sömürücüler yeni pazarlar aramak durumunda kalmışlardır. Böylece sömürgecilerin paylaşılması için savaşlar çıkarmışlardır.

Bu yüzden milyonlarca emekçi savaş alanlarında karşı karşıya getirilmiştir. Kapitalistler servetlerine servet katmışlar ama öte yandan geniş halk yığınları ölüme, sefalete, açlığa itilmişlerdir.

...

Eledim eledim höllük eledim
Aynalı beşikte (canan) bebek beledim
Büyüttüm besledim asker eyledim
Gitti de gelmedi (canan) buna ne çare

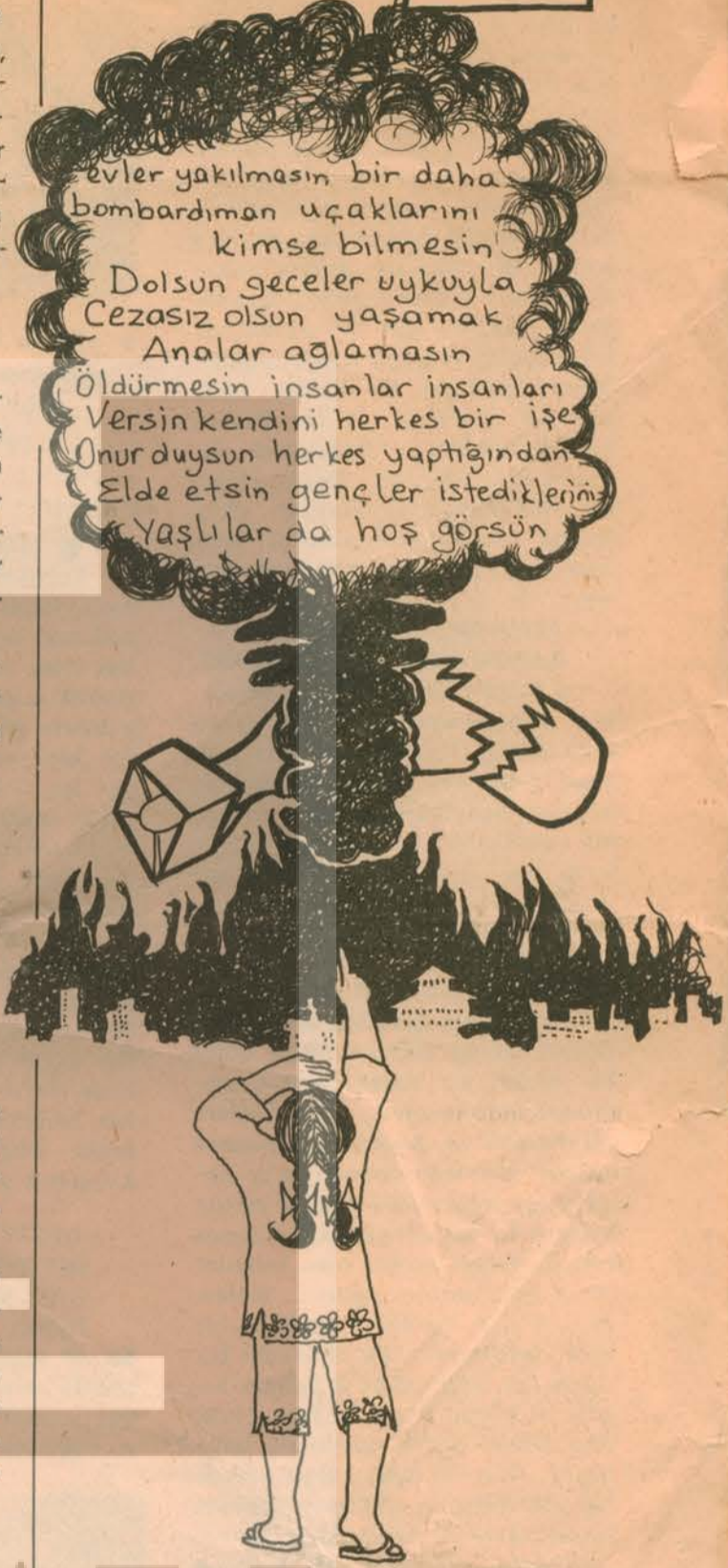
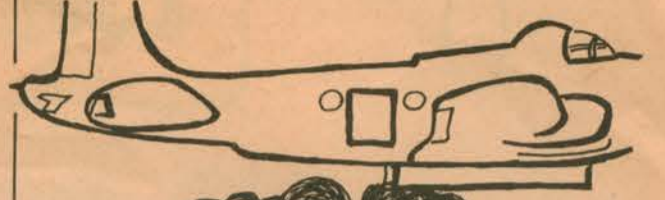
Artık günümüzde emekçiler çaresiz değil! Bu çarenin içinde bizler de varız. Toplum sorunları yani bizim sorunlarımız, biz kadınların katkısı olmadan asla çözümlenemez. Bunun için de mücadele vermek gerek.

Daha mutlu, savaşı bir dünyanın kadınların katkısı olmadan gerçekleşmeyeceğini bilerek NATO ve CENTO gibi savaş kışkırtıcısı örgütlerden çıkılmasını, ülkemizi köleleştiren ABD üslerinin sökülmesini, ikili anlaşmaların feshini, bütün komşu ülkelerle saldırmazlık anlaşmaları yapmamızı isteyen tüm barışçı güçlerle elele örgütlü mücadele vermemiz gerekiyor.

DUVARA
TEBESİRLE
YAZILAN

"SAVAŞ İSTİYORUZ,,
EN ÖNCE VURULDU
BUNU YAZAN.

Evler yakılmasın bir daha
bombardıman uçaklarını
kimse bilmesin
Dolsun geceler uykuyla
Cezasız olsun yaşamak
Analar ağlamasın
Öldürmesin insanlar insanları
Versin kendini herkes bir işe
Onur duysun herkes yaptığından
Elde etsin gençler istediklerini
Yaşlılar da hoş görsün

NASIL BULACAĞIM
MEMLEKETİM SENİ ?
BOMBARDIMAN ARILARINI
İZLEYE İZLEYE.
TUTMUŞUM YOLUNU EVİMİN.
AMA EVİM HANİ NERDE ?
DUMAN DAĞLARI GÖRÜRÜM
KOCAMAN.
AŞAĞIDA İSTE ORDA
EVİM, ALEVLER İÇİNDE.

NASIL KARŞILAYACAK
MEMLEKETİM BENİ ?
BOMBARDIMAN UÇAKLARI
VARIR BENDEN ÖNCE.
YETİŞİR ÖLÜM SÜRÜSÜ,
GİDER HABER VERİRLER
DÖNÜŞÜMÜ.
YANGINLAR BENİ GEÇER,
YETİŞEMEM !

ŞİLİ'DE ÖLDÜRÜLEN DEMOKRASİ ...

Yıllarca İspanyol sömürücüleri-ne karşı, bağımsızlık savaşı verdikten sonra Şili Halkı, 150 yıl önce politik özgürlüğüne kavuştu. Ancak bu yıllarda ABD emperyalizmi Şili'yi ekonomik ve politik baskı altında tutmaya devam etti. Şili Halkı verdiği mücadele sonucu 1970 yılında ilerici Allende hükümetini iktidara getirdi. Bu hükümet emekçi halkın ekonomik - politik - sosyal özgürlüğü ve çıkarları için çalışmaktaydı. Emperyalist ve faşist güçlerin çıkarlarını zedeleyen bu durum uzun sürmedi. 11 Eylül 1973'te Başkan Allende hunharca öldürülerek, ilerici iktidar devrildi. Faşist Pinochet Hükümeti zorla iktidar oldu. Bugün bu iktidarın emekçi halk üzerindeki baskı ve zulmü sürmektedir.

ALLENDE DÖNEMİNDE

KADINLARIN KAZANIMLARI

4 Eylül 1970'de toplumcu görüşleri benimsemiş olan Allende'nin Halk Birliği Hükümeti iktidara gelince, topluma çift yönlü katkıda bulunan kadınların somut isteklerinin sağlanması için çalışmalara başlandı. Önce kadınların yasalarca ayrı tutulmasından doğan sorunları çözecek Aile Bakanlığı kuruldu.

● KADINLARIN EĞİTİMİ;

Allende'nin getirdiği düzen, kadınlara ulusal düzeyde daha etkili bir şekilde yer almak, politik, toplumsal ve ekonomik problemlere eğilebilmek ve kendini yetiştirmek imkânı veriyordu. Kentlerde ve kırsal bölgelerde açılan okullar eğitim standartını yükseltiyordu. Yıllarca evlerde kapalı kalmış olan kadınlar şimdi çocuklarının eğitimi, beslenmesi, sağlığı, ile ilgili konularda bir arada çalışıyordu. Bu dönemde kurulan Ana Merkezleri 2 milyon kayıtlı ev kadını üyesi ile hem üyelerine direkt olarak yardımda bulunuyor, hem de sağlık örgütleri, fiyat kontrolleri ve eğitimde onlardan yararlanarak üretime katılmalarını sağlıyordu. Bu dönemde kadınlar sadece balıktan yapılan 20 bin yemeği, kurulan merkezlerde birbirlerine öğretirken, memleketin ekonomisine somut olarak katkıda bulundular ve halkın protein ihtiyacının en ucuz ve kolay şekilde nasıl sağlanacağını öğrendiler ve öğrettiler.

● allende iktidarında bütün yoksul çocuklara süt ve gıda maddeleri dağıtılıyordu. şili'de açlıktan, bakımsızlıktan, ölen çocuk kalmamıştı.

● ÇOCUKLARIN EĞİTİMİ;

Çocukların eğitimi ve beslenmesi, okullar, kreşler ve süt evleri açılarak sağlandı. Kadınlar, kurulan ortak mutfaklarda bir arada çalışarak o güne kadar çöp yiyen çocukların günde en az bir kez sıcak bir kap yemek yemelerini sağladılar. Bu bakım ve çocuk merkezlerinde, emzirmekte olan kadınların ve 15 yaşından küçük olan çocukların günde yarım litre süt içmeleri için bütün olanaklar seferber edildi. Bilgi kazanmış olan kadınlar çocukların beden ve ruh sağlığı ile daha yakından ilgilenebiliyorlar ve çözüm yolları bulamadıkları sorunları sağlık örgütlerinden öğreniyorlardı. Artık bu dönemde ilaçsızlıktan, beslenme bozukluğundan ve annenin bilgisizliğinden ölen çocuk kalmamış gibiydi.

GERİCİ CUNTANIN ZORLA İKTİDARA GEÇMESİ VE KADINLARIN KAYIPLARI

Halkın düşmanı olan emperyalist ve faşist güçler, Şili halkının onurlu ve mutlu bir yaşam kurmak için verdiği ekonomik, bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini baltaladı.

● ölüm adına yaşamaya indirilen faşist darbe minicik yavruları çöplüklerden yemek aramaya mahkum etti.

11 EYLÜL 1973'DE FAŞİST GENERALLER CUNTASI, TANKLAR, TOPLAR, BOMBALARLA ŞİLİ HALKININ ÖZGÜRLÜĞÜNÜ KANA BOĞDULAR

11 Eylül, 1973'de Halk Birliği Hükümeti dış emperyalist güçlerin isteği ile yıkıldı ve yerini faşist Pinochet Cuntası aldı. Faşist ve dışa bağımlı cuntanın iktidara gelmesi ile bütün vatandaşlar ve özellikle kadın ve çocuklar Allende devrinde elde ettikleri kazanımları birer birer kaybettiler. Artık anneler çocukları ile ilgilenemiyor, kollektif mutfaklarda onlara sıcak bir kap yemek pişiremiyor, onların sağlık sorunlarını sağlık örgütlerine bildiremiyor ve hatta çocukların can güvenliğini bile sağlamıyorlardı. Çünkü bütün bu tür yerler kapatılmıştır. Allende devrinde sağlık ve eğitimleri yönünden ilgi gören çocukların 70 bini öksüz kalmıştı, çünkü ana ve babaları zindanlara atılmıştı ve işkence görmekteydi. Bu yeni faşist dikta döneminde 65 bin çocuk evleri ve aileleri olmadığı için çöplerle ve artıklarla beslenmekte idi yine. Eğitilerek topluma katkıda bulunan kadınlar ve erkekler şimdi baskı ve işkencelerle öldürülüyorlar ve insanca yaşama haklarından mahrum ediliyorlardı.

Baskı ve işkence gören kadınlar arasında Başkan Allende'nin eşi Hortensia Bussi de Allende ve Angella Parra gibi devrimci kadın ozanlar ve sanatçılar da vardı. Ayrıca dünyaca tanınmış ozan Victor Jara bir açık hava hapishanesinde öldürülmüştü.

11-18 EYLÜL ŞİLİ İLE DAYANIŞMA HAFTASI

Bugün Şili'de sağlıklı olma, çalışma, eğitim, kültür, toplumsal ilerleme ve politik hakları bir tarafa itilmiş olan kadın ve erkekler özgürlük ve demokratik haklarının geri alınması için çalışmaktadırlar. Şili Halkının Direniş Örgütü kurulmuştur. Şili'nin dışında birçok ilerici örgüt ve kuruluşlar, Faşist Pinochet'nin zulmünden kaçan ilerici Şili yurttaşları ile işbirliği yapmaktadır. Şili halkı Şili'nin içinde ve dışında cuntanın baskı ve sömürü düzenine karşı çıkmaktadırlar.

Violetta Parra bu şiirde halkını ve ülkesini anlatıyor:

Büyük paraların yaratıcısıdır madenciler ama tümü de yabancı ceplere akar dev endüstri yerlerinde birkaç kuruş için ter döker kadınlar. Çıkar yolu yok, yetmiyor erkeğin maaşı yemeğe ve ev kırasına bundan böyle duyduğum acıyı biraz hafifletmek için sesimi bırakıyorum ışığın yıldızlı gecede.

ŞİLİ İLE DAYANIŞMA HAFTASI ÜLKEMİZDE DE KUTLANIYOR

11-18 Eylül bütün dünyada ilerici Şili halkı ile dayanışma haftası olarak kabul edilmiştir.

Ülkemizde de DISK'in öncülüğünde, Şili'li ilerici yurtseverlerin de katılacağı bir törenle kutlanacaktır.

acılı ve yiğit şili halkının yanındayız

● şili'nin özgürlük günlerinde kadınlar, daha mutlu bir güne doğru yola koyulmuş inançlı, kararlı, umutlu kadınlar.

● işte faşist cunta döneminin kadını. aç, çıplak, izbelerde, sokaklarda, zindanlarda, işkence altında ve bütün hakları elinden alınmış acılı şili'nin acılı kadını.

vietnam'da yenilgiye uğrayan ABD emperyalizmi Lübnan'da «böl, parçala, yönet» politikasını uygulayarak kendine orta doğu'da yeni bir jandarma devlet kurmak istiyor.

EMPERYALİZMİN YENİ SAVAŞ ALANI : LÜBNAN

FİLİSTİNLİ KADIN ERKEĞİNİN YANINDA ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİNE CANIYLA, KANIYLA, YÜREĞİYLE KATILYOR.

1948 yılında emperyalist güçlerin desteği ile Filistin topraklarında emperyalizmin jandarmalığını yapmak üzere bir İsrail devleti kuruldu. Binlerce Filistin'li kadınıyla, çocuğuyla topraklarından sürülerek başta Lübnan ve Ürdün olmak üzere komşu ülkelerin topraklarına sığınmak zorunda bırakıldılar. Çadırlarda, mülteci kamplarında dayanılmaz yaşam koşulları altında sefalet içinde yıllarca yaşamaya terkedildiler. Bu insanlık dışı yaşam koşulları ve haksızlık Filistin halkının ve bunu gören diğer Arap halklarının faşizme, emperyalizme, sömürüye, siyonizme ve ırk ayırımına karşı bilinçlenmesine yol açtı. Emperyalist güçler bu uyanışı bu bilinçlenmeyi durdurmak için Arap ülkelerini ve halkını kışkırtmayla birbirlerine düştürdüler.

SAVAŞ, SİLÂH TEKELLERİNİN KÂR ÜSTÜNE KÂR KOYMASI UĞRUNA YOKSUL EMEKÇİ HALKIN, ANALARIN, ÇOCUKLARIN ACI, AÇLIK, SEFALET ÇEKMESİ HALKLARIN BİRBİRİNE DÜŞMAN EDİLMESİ DEMEKTİR.

Günümüzde bunun en açık örneği Lübnan'da 17 aydır kanlı bir şekilde devam eden iç savaştır. Başta ABD emperyalizmi olmak üzere diğer tutucu Arap yönetimlerinin, Suriye ve İsrail'in de desteklediği gerici, sağcı güçlerin bağımsızlık mücadelesi veren Filistin halkına ve Lübnan'daki ilerici güçlere karşı baskı şiddet ve saldırıları son gün-

lerde en kanlı bir şekilde sürmektedir.

• silah tekelleri doymak bilmez karınlarını Lübnanlı kadın ve çocukların kanlarıyla doyuruyorlar.

54 gün direnmeden sonra emperyalistlerin güdümündeki sağcı güçlerin eline geçen Tel-Zaatar mülteci kampındaki kadınlar, çocuklar ve yaşlılar insanlık dışı bir katliama kurban gidiyorlar. Filintislilere yardım getiren gemiler, İsrail gemileri tarafından durdurulduğu için halk açlık ve susuzlukla başbaşa ölüme terkediliyor. Ölülerin günlerce sokaklardan kaldırılamadığı, pislik, açlık ve sefaletin alıp yürüdüğü Beyrut'ta kolera ve tifüs salgınının başladığı, çocukların susuzluktan öldüğü, hamile kadınların karınlarına süngü sokularak öldürüldüğü bildiriliyor.

Dünyada barışın amansız düşmanı emperyalist güçler, Ortadoğu'daki gerici Arap yönetimleri, dini, dili, ırkı ayrı halkları bünyesinde kardeşçe barındıracak ilerici bir Filistin Halk Cumhuriyeti kurulmasına karşıdır. Filistin halkının bu haklı bağımsızlık ve yaşam mücadelesine kadınlar da yiğitçe katılıyor, erkeklerle omuz omuza Emperyalizme karşı verilen bu savaşta yerlerini alıyorlar.

Filistin ve Lübnanlı kadın ve çocukların yarasını sarmak için ufak bir katkıda bulunmak umuduyla ilaç toplayıp yollayan Biz Türkiye'li ilerici, emekçi kadınlar;

- 1 — Lübnan'da Filistin halkına ve ilerici güçlere karşı yapılan katliama en kısa zamanda son verilmesini,
- 2 — Emperyalist güçlerin Lübnan'ın iç işlerine karışmamasını,
- 3 — Suriye Askerlerinin, Lübnan'dan geri çekilmesini,

Lübnan sorununun çözümü için gerekli ilk adımlar olarak görüyor, Emperyalizme ve gericiliğe karşı savaşan Filistin halkı, kadınları ve ilerici güçleriyle dayanışmamızı belirtiyor, Türkiye'li tüm ilerici ve antiemperyalist güçleri de dayanışmaya çağırıyoruz.

DERNEĞİMİZİN LÜBNAN'DAKİ FAŞİST SALDIRI VE KATLİAMI PROTESTO ETMEK İÇİN BİRLEŞMİŞ MİLLETLERE GÖNDERDİĞİ TELGRAFİN METNİNİ YAYINLIYORUZ:
KURT WALDHEIM
BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GENEL SEKRETERİ
NEWYORK — ABD

20-Agustos-1976
İKD — PWO

Türkiye emekçi kadınları adına İlerici Kadınlar Derneği olarak Tel-Al-Zaatar Mülteci kampındakiler başta olmak üzere milyonlarca Filistinli ve Lübnanlı kadın ve çocuğun faşist güçlerce karşı karşıya bırakıldığı tarifsiz acı ve çileyi şiddetle protesto ederiz. Bu dehşet verici duruma son vermek üzere müdahale etmenizi dileriz.

AÇ ÖLÜRÜZ TÖK GEZERLER BU NEDEN ?

Hep düşünür dururuz aldığımız parayla nasıl geçineceğiz diye. Yiyeceğin, giyeceğin en ucuzunu nasıl temin edelim, başımızı sokacağımız bir dam altı nasıl bulalım diye. Yaklaşan soğuk kış günlerinde yakacak kömür bulabilecekmiz diye. Elbette düşünürüz, hayat o kadar pahalı ücretlerimiz o kadar az ki. Bizler iki yakamızı bir araya nasıl getiririz diye düşünürken pek sayın parababaları bu işsizlik ve pahalılık düzenine sebep olanları şıp diye buluverdiler. Evet, hem işsizliğin hem de pahalılığın sebebi biz emekçilerin aldıkları ücretlerimiz. Bizim ücretlerimiz yüksek olduğundan fiyatlar da alabildiğine yükseliyor. Sefaleti çeken biz emekçiler, buna sebep olan yine biz emekçiler. Doğrusu bu durumu, yani parababalarının iddiasını anlamak kolay değil. Zira şöyle bir etrafımıza baktığımızda kimin sefalet içinde, bol para kazanıp bol para harcadığını, kimin sefalet içinde yiyecek bir lokma ekmeği zor bulduğunu görebiliriz. Biz görüyoruz ya yine de göremeyenler bulunabilir içimizde. Parababalarının yalanlarına kanan, aldığı ücretin yüksek olduğunu, bu yüzden pahalılık yarattığını düşünenlerimiz de yok değil hani.

Şöyle oturup bir düşünelim; işsizlik, pahalılık kimlerin işine yaramaktadır, kim yaratmaktadır?

KADIN - ERKEK, ÇOCUK DEMEDEN İŞÇİ VE EMEKÇİ HALKIN İŞSİZLİĞİ, YOKSULLUĞU PAHASINA DA OLSA KÂR ETME ÖZGÜRLÜĞÜNÜN VAR OLDUĞU BİR DÜZENDE YAŞIYORUZ.

Bu düzende yüksek fiyatla mal satmak, bollaşıp ucuzlayan ürünleri yok etmek, fabrikaları kapatmak, üretimi azaltmak, işçi çıkartmak iş hayatının gereği sayılır. Hergün şahit oluyoruz bir fabrikanın kapandığına, çok bollaşan domatesin, patlıcanın denize döküldüğüne, koyunların yakıldığına.

İşte, sermayedarlar, özgürlüklerini alabildiğine kullanarak 2,5 milyon açık işsiz bulundu. İşçi olanların 1 kilo et alabilmek için 8 saat çalışmak zorunda kaldığı, dış borç içinde bir Türkiye yaratmışlardır. Yaratmışlardır da kendi yaratıklarından kendileri de korkup suçu aramaya çıkmışlardır. Bu arama sonunda buldukları sendikacı işçiler olmuştur. Bu işçilerin aşırı ücret istemleri imiş pahalılığa, fabrika kapatmaya, işçi çıkarmaya sebep.

Pek sayın parababaları buna karşı çareyi de hemen buldular. Ücret artışlarını dondurmak, işçilerin ilerici sendikalarda örgütlenmelerini önlemek, grevleri yasaklamak. Ve bunları uygulayabilmek için de DGM kurmak, işçileri bu mahkemelerde yargılamak.

Görülüyor ki yapılmak istenen şey işçilerin haklarını ellerinden almak, parababalarının aşırı kar etme hırsına dokunmamak, fiyatları istedikleri gibi arttırmalarına ses çıkarmamak. Bundandır işçilere karşı girişilen komando saldırıları, kurulacak olan Devlet Güvenlik Mahkemeleri.

Tüm bunlara karşın bizim, biz emekçi kadınların ve emekçi karılarının yapacağı, saflarımızı sıkılaştırmak, sendikalarımızda daha aktif çalışmak, ilerici örgütlerde birleşmek olmalıdır.

UNUTMAYALIM Kİ HAKLARIMIZI KORUMADA GÖSTERECEĞİMİZ EN UFAK BİR TEREDÜT PARABABALARININ EKMEĞİNE YAĞ SÜRECEK BİZLERİN İŞSİZLİK, YOKSULLUK VE SEFALETİNİN DEVAMI OLACAKTIR.

BİR OLİMPİYAT DAHA GEÇTİ

**HER 4 YILDA BİR YAPILAN
OLİMPİYATLAR SPORDAKİ SON
GELİŞMELERİN DÜNYAYA YAYILMASINA
VE ÜLKELER ARASI DOSTLUKLARIN
KURULMASINA KATKIDA
BULUNMAKTADIR**

Günümüzde spor insan yaşamının önemli bir olgusu haline gelmiştir. Öyle ki insanlığın her çeşit uğraşları gibi o da hergün yeni bir ufuk bulup gelişmektedir. Ve artık spor, bireysel olmaktan çıkmış kitlesel bir içerik kazanmıştır. Spor bu açıdan ele alan sosyalist ülkeler büyük başarılar elde etmektedirler. Örneğin, Sovyetler Birliği'nde buz pateni yarışmasına katılacak kadın sporcu rahatsızlanınca yerine bulunan sporcu 40.000 kişi arasından seçilmiştir.

Sosyalist ülkelerin spordaki başarıları bu yıl yapılan Montreal Olimpiyatlarında bir kez daha vurgulanmıştır. Nitekim tutucu iktidarların işbaşında olduğu ülkeler bile çeşitli yayın organları yoluyla bu gerçeğe yer vermek zorunda kalmışlardır.

Montreal Olimpiyatlarında Sovyetler Birliği sporcuları aldıkları 125 madalya ile birinci olmuşlardır. Onu 90 madalya ile Demok-

ratik Alman Cumhuriyeti ve 94 madalya ile ABD izlemektedirler. Şunu belirtmekte yarar var ki ABD 200 yıllık bir devlet olduğu halde 27 yıllık genç bir devlet olan Demokratik Alman Cumhuriyeti arkasında yer almıştır. İlk ön sıradaki ülkelerin yedisi sosyalist ülkelerdir.

Her 4 yılda bir yapılan Dünya Olimpiyatlarına kadınların da katılması 1952 yılındaki Helsinki Olimpiyatlarına Sovyetler Birliği'nin kadın sporcularının katılmasıyla sağlanmıştır. Böylece olimpiyatlarda kadın-erkek ayırımını kaldıran adım atılmıştır.

Geçen Münih olimpiyatlarında sosyalist ülke kadınları jimnastik dalında 18 madalyanın 18 ini de almışlardır. Atletizmde de 42 madalyanın 27 sini sosyalist ülke kadınları kendi aralarında paylaşmışlardır. Bu kadınlardan biri olan Polonyalı I. Szewinska hem ev kadını, hem üniversite öğrencisi, hem anne ve hem de sporcudur.

Sosyalist ülke kadınlarının bu başarıları bize şunu kanıtlamıştır: **BİR KADININ SPORDAKİ BAŞARISI YANLIZCA KİŞİSEL YETENEĞİNİN BİR ÜRÜNÜ DEĞİL, O TOPLUMDAKİ KİTLESEL EĞİTİMİN BİR SONUCUDUR.**

dünya barış günü kutlanıyor

U. Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun kurulduğu ve emperyalist savaşlara karşı güçlerce Barış Günü olarak kabul edilen 1 EYLÜL DÜNYA BARIŞ GÜNÜ, bu yıl açık oturum ve derneğimizin de katıldığı bir şölenle ülkemizde ilk defa kutlanacaktır.

1. sayfadan devam

pariş edivermiş. Emperyalist silah fabrikatörlerinin cebi dolmuş. Yaklaşık yarım milyona iş sağlayacak 205 fabrika yerine, 205 uçak, ne var kızacak, yaşasın EGE-HORA! Kâr için, sömürü düzeninin sürmesi için ateşle oynamak, kan dökmek, dünyadaki tüm parababalarının eski huyudur.

I. II. Dünya Savaşında, Kore'de, Vietnam'da, Kıbrıs'ta, Lübnan'da milyonlarca emekçi kadını, çocuğu, erkeği öldüren, sakat, yetim, dul bırakan, insan emeğinin yarattıklarını, yakıp yıkan parababalarının doymak bilmez kâr iştahıdır.

Üstelik günümüzde sömürü düzeninin sonu iyice yaklaşmıştır. Yerli yabancı sömürücüler bu nedenle can havliyle daha da eli kanlı ve saldırgan olmuşlardır. Bilimsel ve teknik gelişmeler sonucu silahların en öldürücüsü, en yıkıcıları yapılmıştır. Silah yapımı, satımı kapitalizmin en kârlı alanlarından birisi olduğundan, Dünya ve Türkiye her an patlamaya hazır korkunç bir cephanelik durumuna sokulmuştur. İşte, biz Türkiye'li kadınlar böyle bir dünyada ve onun patlamaya en hazır bölgesinde yaşıyoruz. Bu yüzden, Dünya'da Barışın, Güvenliğin ve Topyekûn Silahsızlanmanın sağlanması, silahlanma yarışına son verilmesi için savaşım vermek baş sorunumuzdur. Can verdiğimiz çocuklarımız ve tüm dünya çocuklarına karşı analık görevimizdir.

1 Eylül Dünya Barış Gününde, Dünya'da kalıcı ve sürekli bir barışın sağlanması için başta Barıştan yana dünya kadınlarıyla olmak üzere Dünyanın Tüm barışsever güçleriyle dayanışma içinde savaşım vermeye ant içmeliyiz.

İKD, kurulduğu günden beri dünya barışının, yumuşama sürecinin, silahsızlanmanın yorulmaz savunucusu olmuştur, ve bununla da kıvanç duymaktadır. İKD ülkemizdeki ve dünyadaki kadın erkek tüm barıştan yana güçleri savaş kışkırtıcı güçlere karşı elele vermeye ve dayanışmaya çağırıyor. Barışı savunmak, barış için savaşım vermektен geçer.

kreş kampanyamız başarı ile sürüyor

Bir ay önce derneğimiz tarafından açılan kreş kampanyası başarı ile sürmektedir. Konunun en geniş boyutları ile ilk kez gündeme gelmesi çeşitli kuruluşları da etkilemiş, hatta Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının bazı yetkilileri yasaların uygulanması gerektiğini belirtmişlerdir. Bugüne kadar özellikle kadın işçilerin yoğun olduğu fabrikaların önünde, örneğin yalnız İstanbul'da 50.000 bildiri dağıtılmıştır. Bursa'da 300'den fazla işçi kadın dava açmak için müracaat etmiştir. Zonguldak ve İstanbul Bölge Çalışma Müdürlüklerine açıklanan iş yerleri bildirilmiş ve haklarında gerekli işlemlerin yapılması istenmiştir. Ankara'da ise özel kreşlerin durumu incelenmiş ve kreş tüzüğüne kapsamının genişletilerek memur kadınların da bu haktan yararlanması talep edilmiştir.

ANA ÇOCUK VE KADIN SAĞLIĞI ÜZERİNE SOHBET

ana sütü ile beslenme

Bütün anne adayları yeni doğacak bebeği heyecanla bekler, ve sevinçle karşılamaya hazırlanırlar. Ama ülkemizde pek çok anne doğum ertesinde bebekle birlikte önceki sevinçli hazırlığı kursağında bırakan dertler içinde bulur kendini. Çalışıyorsa, çalışma saatleri içinde bebeğe kim ve nasıl bakacaktır? Emzirme saatleri çalışma yerinde geçtiğinden biriken sütlerin verdiği sancılar ve daha bir sürü rahatsızlığı nasıl ortadan kaldıracaktır? Ana sütü ile beslenemeyen bebeğe pahalı mamalar için para yetiştirebilecek midir? En önemlisi, böyle yapay mamalarla beslenen bebeklerde pek sık rastlanan rahatsızlıklar için doktora, hastaneye vakit ve para bulabilecek midir? Bütün bu sorunlar daha pek değişikleriyle birlikte aileyi sarıverir.

Pek az varlıklı aile için, bunlar sorun değildir, ama ya ülkemizin çoğunluğunu oluşturan yoksul halkımız için aynı şeyi söyleyebilir miyiz? Rakamlar bu konuda gerçeklerimizi dile getiriyor. Bebek ölümlerinde 1000 çocuktan 153 ile dünyada erişilmesi güç rekorlar kırıyoruz. Bu ölümlerin çoğu da yanlış ve eksik beslenmeden doğan mide-barsak hastalıkları sonucu. Daha da önemlisi sağlık hizmetleri yeterli olabilse en kolay tedavi olanağı olan hastalıklar. İşte böyle yok yere hasta olan bebeklerimizi bakımsızlık doktorsuzluk yüzünden, daha kendi kendilerini tanıyamadan yitiriveriyoruz.

Bir yanda çocuğunu emziremediğinden göğüs rahatsızlıklarına ve hastalıklarına yakalanan analar bir yandan da anne sütü ile beslenemediğinden hastalanan ve ölen bebekler ülkesi Türkiye. Öte yanda da çocuğunu emzirirse göğüs estetiği bozulacak endişesi içinde süt anası tutan varlıklı sosyete kadınlarının ülkesi burası. Böylesi gelişmeler içinde olan ülkemizde sağlıklı bir ana-bebek ilişkisi nasıl olmalıdır konusunda çok kısa bir iki bilgi aktarmaya çalışacağız.

Bebeğin hayatının ilk aylarında doğrudan doğruya annesinin memesini emerek beslenmesi en iyi beslenme yoludur. Çünkü bebeğin organizmasını meydana getiren maddelere en yakın besinler anne sütünde bulunur. İlk aylarda bebeğin günde altı kez emzirilmesi gerekir. Sabah 6. da, 10. da, 13. de. 16.30 da, 20. de, 23. de her iki memeden birden emzirmek gerekir. Duygusal bakımdan da, bebeğin anne sütüyle beslenmesinin değeri ölçülemeyecek kadar büyüktür. Çocuğun normal ve sağlıklı gelişebilmesi için gerekli olan anne ile çocuk arasındaki psikolojik ilişki emzirme sırasında büyük bir kolaylıkla ve en zevkli şekli ile kurulmuş olur.

Anne sütünde az miktarda protein, yağ karbon hidrat ve şeker bulunur. Anne sütü bebek için bu besin maddelerini uygun oranlarda ve en temiz biçimde içerir.

Bugüne kadar hiç bir yapay mamada bu besinlerin miktar ve oranları mikroplara karşı temiz ve bağışıklık verici olmaları sağlanamamıştır. Bu yüzden bebeklerimizi yapay mamalarla değil, her çareye başvurarak anne sütü ile beslemeye gayret etmeliyiz. Çalışıyorsak, çalıştığımız iş yerinde bir emzirme odası veya kreş bulunması bu yolda bir çözüm olabilir.

Bütün yavrularımıza ve annelerine sağlıklı yarınlar dileğiyle.

İlerici Kadınlar Derneği adına Sahibi:

BERİA ONGER

Yazı İşleri Müdürü: **ZUHAL MERİÇ**

Yazışma Adresi: **Horhor Cad. Tayyareci Orhan Sk.**

No: 7/1 Aksaray — İSTANBUL

Derneğimiz Genel Merkez Adresi: **Emniyet Mah.**

Taşkent Sok. No: 12/2 Çeliktepe — İSTANBUL

Fiyatı: 200 kuruş

Baskı: Barış Matbaacılık

SON BASKI TARİHİ: 31-8-976